

จดหมายข่าว เดือนกรกฎาคม 2544 ฉบับที่ 2

สาส์นจากเครือข่ายปฏิบัติงานสตรีไทยใหญ่

เดือนมีนาคม 2544 เป็นวาระครบรอบสองปีของการก่อตั้งเครือข่ายปฏิบัติงานสตรีไทยใหญ่ ในด้านหนึ่งก็แทบไม่มีอะไรให้เฉลิมฉลอง เพราะสองปีที่ผ่านมาสถานการณ์ในรัฐฉานเลวร้ายลงมาก ในตอนกลางของรัฐประชาชนกว่า 300,000 คนได้รับผลกระทบจากการบังคับโยกย้ายตามคำสั่งของรัฐบาลทหารพม่า นับแต่ปี 2539 เป็นต้นมา ผู้ลี้ภัยจากพื้นที่เหล่านี้หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหลักฐานบ่งชี้การละเมิดสิทธิมนุษยชนของทหารพม่าที่ยังเกิดขึ้นต่อไป ในเวลาเดียวกัน ในภาคตะวันออกของรัฐฉาน นับตั้งแต่ปี 2542 รัฐบาลทหารมีคำสั่งโยกย้ายประชาชนซึ่งประกอบด้วยชาวว้ากว่า 100,000 คน โดยให้เคลื่อนย้ายจากพรมแดนด้านที่ติดกับประเทศจีนลงมายังพรมแดนด้านประเทศไทย เพื่อมาผลักดันให้ชาวไทยใหญ่และชนเผ่าอื่น ๆ ออกจากพื้นที่ของตนเอง

แต่ในท่ามกลางความวุ่นวาย พวกเราที่เครือข่ายปฏิบัติงานสตรีไทยใหญ่ ก็รู้สึกมีกำลังใจจากความสำเร็จที่เกิดขึ้นในช่วงสองปีที่ผ่านมา นอกเหนือจากโครงการด้านสุขภาพและการศึกษาตามแนวพรมแดนรัฐฉาน-ไทยแล้ว เรายังเน้นการอบรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้หญิง ส่งผลให้มีผู้หญิงไทยใหญ่อจำนวนมากขึ้นมากได้เข้าร่วมเวทีในระดับประเทศ ภูมิภาค และนานาชาติ ในหลายประเด็น แม้จะถูกปิดกั้นมาเป็นเวลานาน แต่ในปัจจุบันผู้หญิงไทยใหญ่ก็สามารถพูดจนมีคนได้ยิน เราเชื่อมั่นว่าการมีส่วนร่วมของผู้หญิงจะสร้างความเข้มแข็งให้กับขบวนการสร้างสรรค์สันติภาพ และขอเชิญชวนมิตรสหายทั่วโลกให้ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายนี้

ผู้หญิงแกร่ง คุณครูแม่รี ชีวิตและงาน

“ดิฉันจะสอนหนังสือจนกว่าชีวิตจะหาไม่” แม่รี โพธิ์หาญ ครูอายุ 64 ปีซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งบ้านเด็กกำพร้า “Sweet Home” ที่บ้านเปียงหลวง ตรงชายแดนประเทศไทยติดกับรัฐฉานกล่าว บ้านเด็กกำพร้าดังกล่าวก่อตั้งขึ้นในเดือนเมษายน 2543 ปัจจุบันมีเด็กผู้หญิง 10 คนและเด็กผู้ชายห้าคน และดำเนินงานด้วยเงินบริจาค พ่อแม่ของเด็กมีทั้งที่เสียชีวิตจากอาการเจ็บป่วย เสียชีวิตในสนามรบทางภาคเหนือของพม่า หรือบ้างก็ถูกคุมขังในเรือนจำของไทยด้วยข้อหาขายเสพติด ซึ่งมีจำหน่ายอย่างแพร่หลายตามพื้นที่ชายแดน

ครูแม่รียังให้ที่พักพิงกับเด็กผู้หญิงสามคนและเด็กผู้ชายอีกห้าคน พ่อแม่ของพวกเขาทำงานเป็นแรงงานในหลาย ๆ พื้นที่ในประเทศไทย เธอยังสอนหนังสือให้กับเด็ก 22 คนภายใต้การดูแลทุกเช้าในทุกวัน

นักเรียนกินนอนที่นี่มีอายุตั้งแต่ 3-15 ปี ส่วนใหญ่จะเข้าเรียนในโรงเรียนไทยทั้งระดับประถมหรือมัธยมต้น แต่หลังจากนั้นก็ไม่สามารถเรียนต่อในโรงเรียนของไทยได้ เพราะไม่มีสัญชาติไทย แม้ว่าเด็กหลายคนจะเกิดที่ประเทศไทย แต่ก็ไม่มีบัตรประชาชน เพราะพ่อแม่เป็นผู้ลี้ภัยจากพม่าตั้งแต่หลายปีก่อน พวกเขาหลบหนีการสู้รบมาที่นี่ และอาศัยอย่างยากลำบากและยากจน แต่เด็กผู้ชายและผู้หญิงบางคนจะมีบัตรชาวเขาซึ่งทำให้สามารถพักอาศัยอยู่ในอำเภอที่กำหนดได้

ครูแม่รีเห็นใจชะตากรรมของเด็กเหล่านี้ เพราะตัวเธอก็เติบโตขึ้นในบ้านเด็กกำพร้าของคณะแม่ชีชาวอิตาลีที่เมืองหลอยแหลม ในภาคกลางของรัฐฉาน “เด็กที่อยู่ที่บ้านเด็กกำพร้าและโตขึ้นมาพร้อมดิฉันมีอายุแตกต่างกัน ตั้งแต่เป็นทารกจนถึง 20 ปี” ครูแม่รีกล่าว “นอกจากการสอนวิชาทั่วไปแล้ว รวมทั้งการสอนภาษาอังกฤษ เรายังได้เรียนการทำสวน การเย็บผ้า และการรีดนมวัวในฟาร์มของสำนักชี” คุณแม่ชุนตาหนึ่งในแม่ชีอิตาลีที่บ้านเด็กกำพร้าเป็นผู้ดูแลเธอตั้งแต่ยังเป็นทารก และตั้งชื่อเธอว่าแม่รี ซึ่งเป็นชื่อตามศาสนาคริสต์ ตามเอกสารที่ลงนามโดยญาติของครูแม่รีและบาทหลวงแคทอลิกจากสำนักชี Sacred Heart

Convent ในเมืองหลอยแหลม ครูแม่รีเกิดเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2480 ในหมู่บ้านบ้านปุย ใกล้กับเมืองน้ำจาง ทางภาคใต้ของเวียดนาม พ่อแม่ของครูเสียชีวิตตั้งแต่เธอมีอายุได้สองเดือน ญาติจึงนำตัวเธอไปฝากไว้ที่สำนักชี ระหว่างปี 2493-2504 ครูแม่รีสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนของสำนักชี แต่เมื่อพลเอกเนวินยึดอำนาจ ในปี 2505 สถานการณ์ก็เปลี่ยนไปมาก สองปีหลังจากนั้น เขาได้โอนกิจการโรงเรียนทั้งหมดในประเทศเป็นของรัฐ รวมทั้งโรงเรียนสำนักชี และมีการผลักดันส่งกลับแม่ชีกับบาทหลวง ซึ่งส่วนใหญ่มาจากอิตาลี

ครูแม่รีแต่งงานในปี 2502 และมีบุตรสามคนกับสามีคนนี้ แต่หกปีต่อมาก็เลิกกัน เมื่อพบว่าสามีไปมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอีกคนหนึ่ง “มันแย่มาก” ครูแม่รีบอก “และดิฉันก็ทนไม่ได้กับคำเหยียดหยามจากครอบครัวฝ่ายสามี ซึ่งดูถูกดิฉันว่าเป็นเด็กกำพร้า” แต่ครูแม่รีก็ไม่สิ้นหวัง เธอรู้ว่าเธอเป็นครูที่ดีได้ ในปี 2508 เธอเริ่มสอนอีกครั้งที่หมู่บ้านเล็ก ๆ ในเขตเมืองลายคำ ภาคกลางของเวียดนาม และเธอมีโอกาสพบกับสามีคนที่สอง พวกเขาแต่งงานกันในปี 2515 และปีต่อมาเขาก็ได้เข้าร่วมกับกองทัพปฏิวัติของเวียดนาม (Shan United Revolutionary Army-SURA) นำโดยเจ้ากองเจิง ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า

ครูแม่รีและครอบครัวเดินทางมาที่บ้านเปียงหลวงในปี 2517 โดยใช้ความสัมพันธ์ที่มีกับกองทัพ SURA ซึ่งยังคงมีอิทธิพลและมีค่ายทหารตามแนวพรมแดนพม่า ห่างออกไปไม่กี่กิโลเมตร ครอบครัวของทหารมาอาศัยอยู่ที่เปียงหลวงในฝั่งไทย กองทัพ SURA ได้จัดตั้งโรงเรียนกินนอนที่เปียงหลวงและครูแม่รีได้กลายเป็นครูที่นี่ เธอมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ และได้สอนเด็กหลายร้อยคนที่โรงเรียน

ในช่วงต้นทศวรรษ 1980 เมื่อโรงเรียนของกองทัพ SURA ต้องปิดตัวลง เธอจึงก่อตั้งโรงเรียนกินนอนเพื่อให้เด็กในพื้นที่ (ทั้งที่เป็นคนไทย จีน และไทยใหญ่) พักอาศัยได้ จำต้องเคยเป็นนักเรียนที่นี่ ตอนที่เธออายุเพียง 17 ปี ได้มีโอกาสไปให้ข้อมูลกับคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน องค์การสหประชาชาติ ที่กรุงเจนีวาในนามของเครือข่ายปฏิบัตินสตรีไทยใหญ่ จำต้องบอกว่าความสำเร็จของเธอเป็นผลมาจากการสอนของครูแม่รี “คุณครูเป็นผู้หญิงแกร่ง เธออาจใช้วิธีการสอนหลายสมัยก่อน แต่เธอก็จริงจังและมีความเมตตาสูง เธอไม่ลังเลที่จะช่วยเหลือเด็กที่ยากไร้ ที่แห่งนี้เป็นที่แห่งเดียวในพื้นที่ชายแดนที่เราสามารถเรียนภาษาอังกฤษที่ดีได้”

จำต้องเป็นเด็กหนึ่งในแปดคนที่บ้านของครูแม่รี เธอใช้ชีวิตที่นั่นเป็นเวลาเก้าปีร่วมกับเด็กอื่น ๆ อีก 30 คน ครูแม่รีให้ความสนับสนุนต่อเครือข่ายฯ และกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี เธอชอบทำของว่างแบบชาวไทยใหญ่ โดยเฉพาะการทำข้าวปุก (ซึ่งทำมาจากข้าวเหนียว) และส่งไปให้กับที่ประชุมของเครือข่ายฯ และการอบรมต่าง ๆ

“แม้ว่าจะไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำบ้านพักต่อไปเพราะดิฉันมีทรัพย์สินจำกัด แต่ดิฉันก็พยายามทำให้ดีที่สุดเพื่อช่วยเด็ก” ครูแม่รีกล่าว “และอย่างไรก็ตาม ดิฉันคิดว่าพวกเขาโชคดีกว่าเด็กลี้ภัยคนอื่น ๆ ตามแนวชายแดน ซึ่งไม่มีโอกาสไปโรงเรียนด้วยซ้ำ” เธอกล่าว และบอกว่าจะใช้เวลาที่เหลือในชีวิตกับเด็ก ๆ ตามแนวชายแดน “ถ้าดิฉันจะช่วยให้พวกเขามีอนาคตที่ดีขึ้น ดิฉันคงตั้งใจและพอใจมาก นั่นเป็นพลังที่ช่วยให้สามารถทำงานต่อไปได้”

การให้สิทธิด้านการศึกษา

แม้ว่าจะมีผู้อพยพจากรัฐบาลหลังไหลเข้าสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แต่รัฐบาลไทยยังไม่รับรองสถานะของพวกเขา เป็นเหตุให้พวกเขาต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพด้วยการทำงานเป็นแรงงานพลัดถิ่นที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งได้แก่การที่ลูกหลานของพวกเขาไม่มีการศึกษา ในขณะที่เด็ก ๆ ในค่ายพักพิงชาวกะเหรี่ยงและคะเรนนี่ในประเทศไทย มีโอกาสเข้าโรงเรียน แต่เด็กผู้ลี้ภัยชาวไทยใหญ่จำนวนมากไม่มีโอกาสเข้าโรงเรียนใด ๆ เลย เหตุผลหลักคือสถานะที่ยากจน ทำให้พ่อแม่ไม่สามารถจ่ายแม้กระทั่งค่าใช้จายขั้นต่ำในโรงเรียนรัฐของไทย อีกเหตุผลหนึ่งเป็นเพราะการขาดความ

มั่นคงในชีวิต ในฐานะคนงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย พวกเขาต้องย้ายที่ทำงานไปเรื่อย ๆ หรือไม่ก็หลบหนีการจับกุม ทำให้ไม่สามารถส่งลูกเข้าโรงเรียนได้ สุดท้าย โดยเฉพาะชาวไทยใหญ่ที่เป็นเด็กโต พวกเขาจะประสบปัญหาในการเข้าเรียน เพราะพูดภาษาไทยไม่ได้

เครือข่ายปฏิบัติงานสตรีไทยใหญ่พยายามหาทางแก้ไขปัญหานี้ โดยการพัฒนาระบบโรงเรียนอย่างไม่เป็นทางการให้กับชุมชนผู้ลี้ภัยชาวไทยใหญ่ ในหลายพื้นที่ตามบริเวณพรมแดนรัฐฉาน-ไทย ในแต่ละพื้นที่ทางเครือข่ายฯ จะคัดเลือกครูมาจากชุมชน และระดมทุนเพื่อเป็นเงินเดือนของครู ค่าอุปกรณ์การสอน และอุปกรณ์การเรียนของเด็ก ชั้นเรียนที่ไม่เป็นทางการอาจมีขึ้นในสวน วัด และศาลากลางบ้าน บางครั้งมีการเรียนในช่วงกลางวัน บางครั้งก็เป็นชั้นเรียนตอนกลางคืน วิชาที่สอนได้แก่ ภาษาไทยและไทยใหญ่เป็นส่วนใหญ่

ในปี 2543 ทางเครือข่ายฯ สามารถสนับสนุนชั้นเรียนในพื้นที่เก่าแห่งที่บริเวณชายแดนสามจังหวัดภาคเหนือของไทย และให้การศึกษาแก่เด็กประมาณ 700 คน ในเวลาต่อมาชุมชนอื่น ๆ ก็ขอให้เครือข่ายฯ ไปจัดตั้งชั้นเรียนที่คล้ายคลึงกันในพื้นที่ของพวกเขา แต่เป็นที่น่าเสียใจที่ทางเครือข่ายฯ ไม่สามารถระดมทรัพยากรได้เพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการ เป็นเหตุให้เด็กผู้ลี้ภัยหลายพันคนไม่มีโอกาสเข้าเรียน

โปรดช่วยเราเพื่อให้สิทธิกับเด็กที่จะได้รับการศึกษา

เรากำลังเริ่มโครงการ “หนึ่งบาทต่อคนต่อเดือน” ตามชุมชนชาวไทยใหญ่ในประเทศไทย เพื่อระดมทุนสนับสนุนโครงการของเครือข่ายปฏิบัติงานสตรีไทยใหญ่ โดยเฉพาะโครงการด้านการศึกษาสำหรับเด็ก

เครือข่ายฯ เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร และดำเนินงานตามเงินทุนและเงินบริจาค ความสนับสนุนจากท่านมีส่วนสำคัญ และจะช่วยให้เราบรรลุเป้าหมาย

ขอขอบคุณต่อความสนับสนุนของท่าน

เรียนรู้ที่จะพูดให้เสียงดัง

สัมภาษณ์ผู้ฝึกงานกับเครือข่ายปฏิบัติงานสตรีไทยใหญ่

หมวยเงิน มีอายุ 19 ปีตอนที่มาฝึกงานเป็นเวลา 12 เดือนกับเครือข่ายปฏิบัติงานสตรีไทยใหญ่ โดยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2542 เธอเรียนจบชั้นมัธยมที่รัฐฉาน และมาอาศัยอยู่ที่ชายแดนไทยด้านอำเภอแม่สาย ก่อนจะร่วมงานกับเครือข่ายฯ

ทำไมถึงตัดสินใจมาฝึกงานกับเครือข่ายฯ?

ดิฉันสนใจช่วยเหลือผู้หญิงและเด็ก ตอนอยู่แม่สายดิฉันเห็นผู้หญิงและเด็กผู้หญิงจำนวนมากถูกลักพาตัวจากพม่าเข้าสู่ไทย ดิฉันเห็นเด็กผู้หญิงอายุแค่ 13 ปีถูกขายให้กับผู้ชายเพื่อ “ตกเขี้ยว” ดิฉันทนดูสิ่งนี้ไม่ได้ ดิฉันรังเกียจที่จะมองหน้านายหน้าค้ามนุษย์ ในหัวใจดิฉันคิดว่าพวกเขาไม่มีความเป็นธรรมเลย ดิฉันจึงอยากช่วยเด็กผู้หญิงแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร

ตอนฝึกงานคุณทำงานอะไรบ้าง?

ดิฉันได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานสำนักงาน ฝึกใช้คอมพิวเตอร์ ดิฉันได้เรียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับอพช.ต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ดิฉันยังได้เข้าอบรมหลายครั้งในด้านสิทธิมนุษยชนและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้หญิง และยังช่วยจัดการประชุมของผู้หญิงไทยใหญ่เสมอ

คุณคิดว่าอะไรน่าสนใจที่สุด?

ทางเครือข่ายฯ ได้จัดโครงการด้านการศึกษาให้กับเด็กผู้อพยพตามแนวชายแดน และยังให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์กับพวกเขา ดิฉันมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือพวกเขาในลักษณะนี้

ประสบการณ์จากการเป็นผู้ฝึกงานจะมีผลกระทบต่อชีวิตอย่างไร?

ก่อนหน้านี้ดิฉันไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อหน้าคนอื่น ๆ ตอนนี้ดิฉันไม่กลัวที่จะพูด จากประสบการณ์
ที่มีทำให้ดิฉันรู้สึกมั่นใจขึ้นมาก

คุณมีแผนการในอนาคตอย่างไร?

ดิฉันอยากจะทำางานกับเครือข่ายฯ ต่อไป

ดิฉันอยากจัดอบรมให้คนรุ่นใหม่เช่นเดียวกับดิฉัน โดยเฉพาะคนที่ไม่กล้าพูด คนในประเทศพม่า
อาศัยอยู่ในมุมมืด ถ้าเราไม่ให้ออกาสพวกเขา พวกเขาจะไม่ได้เรียนรู้อะไรเลย นอกจากนี้ยังมีปัญหา
มากมายสำหรับเยาวชนที่อยู่ในรัฐฉาน มีทั้งปัญหาการติดยาและการค้ายา รวมทั้งการพนันที่มีอย่าง
แพร่หลาย

คุณคิดว่าจะแนะนำผู้หญิงคนอื่นให้มาฝึกงานกับเราหรือไม่?

ค่ะ แต่พวกเขาต้องสนใจในประเด็นที่ทางเครือข่ายฯ ทำอย่างจริงจัง ไม่อย่างนั้นก็จะเป็นการสูญเสีย
โอกาส

ข่าวสั้น

เจ้าหน้าที่ไทยที่เป็นผู้ข่มขืนถูกตัดเงินเดือน

จากการรณรงค์ของเครือข่ายปฏิบัติการผู้หญิงไทใหญ่เพื่อให้ลงโทษทหารไทยที่ละเมิดทางเพศต่อ
ผู้หญิงไทใหญ่ 11 คนในเดือนกรกฎาคม 2542 (โปรดดูจดหมายข่าวเครือข่ายปฏิบัติการสตรีไทใหญ่ ฉบับ
ก่อนหน้านี้) สุดท้ายในเดือนสิงหาคม 2543 ทางกระทรวงกลาโหมระบุว่า กำลังดำเนินมาตรการเพื่อลงโทษ
เจ้าหน้าที่คนดังกล่าว แทนที่จะมีการโยกย้ายหรือภาคทัณฑ์เจ้าหน้าที่ พวกเขาบอกว่า จะมีการตัดเงินเดือน
และสวัสดิการเป็นเวลาหนึ่งปี

ทางเครือข่ายฯ และกลุ่มผู้หญิงอื่น ๆ จะยื่นเรื่องอุทธรณ์เพื่อให้มีการลงโทษอย่างเหมาะสม

สันนิบาตผู้หญิงแห่งพม่า

ในเดือนธันวาคม 2542 เครือข่ายฯ ได้ร่วมก่อตั้งสันนิบาตผู้หญิงแห่งพม่า ซึ่งเป็นองค์กรแห่งแรก
ของกลุ่มผู้หญิงหลายกลุ่มชาติพันธุ์จากพม่า สันนิบาตผู้หญิงแห่งพม่าประกอบด้วยองค์กรผู้หญิง 11 แห่งใน
ประเทศซึ่งมีพรมแดนติดกับพม่าได้แก่ บังคลาเทศ อินเดีย และไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจ
ร่วมกันและความสามัคคีระหว่างกลุ่มผู้หญิงชาติพันธุ์ และมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในขบวนการเพื่อ
ประชาธิปไตยและความสมานฉันท์ในพม่า

การประชุมครั้งแรกของสันนิบาตผู้หญิงแห่งพม่าจะมีขึ้นในเดือนมกราคม 2544 โดยจะเน้นที่
โครงการอบรมผู้หญิง การรณรงค์ระดับสากล การรณรงค์เกี่ยวกับผู้ลี้ภัย การสร้างสันติภาพและความ
สมานฉันท์

รายงาน “Human Rights in Practice” ในภาษาพม่า

สมาชิกของเครือข่ายฯ ได้แปลและจัดพิมพ์คู่มือสำหรับองค์กรด้านสิทธิผู้หญิงและเด็กที่ทำงานใน
ประเด็นการค้ามนุษย์เป็นภาษาพม่า คู่มือดังกล่าวเกิดจากการจัดทำของมูลนิธิความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้า
หญิง (Global Alliance Against Trafficking in Women-GAATW) โดยเป็นความร่วมมือและการรณรงค์ของ
องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดนโยบายระดับชาติและนานาชาติเพื่อส่งเสริมสิทธิผู้หญิงและเด็ก
ปัจจุบันคู่มือได้รับการจัดพิมพ์ในหลายภาษา

ยาฆ่าแมลงทำให้ผู้ลี้ภัยชาวไทยใหญ่เสียชีวิต

จากรายงานวิจัยล่าสุดเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยจากพม่าและสิ่งแวดลอมในประเทศไทย พบว่าผู้ลี้ภัยชาวไทยใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่กำลังเผชิญกับความเสี่ยงด้านสุขภาพที่รุนแรงเนื่องจากการใช้ยาฆ่าแมลง

ผู้ลี้ภัยชาวไทยใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงค่ายพักพิงในประเทศไทยได้ พวกเขาจึงถูกบังคับให้ต้องทำงานเป็นแรงงานเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผู้ลี้ภัยหลายคนซึ่งหลบหนีจากการบังคับใช้แรงงานและการละเมิดสิทธิอื่นในรัฐฉาน ทำงานตามสวนเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ การปลูกพืชเชิงพาณิชย์อย่างแพร่หลายในพื้นที่เหล่านี้ โดยเฉพาะสวนส้มและสวนลิ้นจี่ขนาดใหญ่ ส่งผลให้เกิดการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงจากสารเคมีที่เกินความเหมาะสม

จากข้อมูลของรายงานซึ่งจัดพิมพ์โดยองค์กร “เพื่อนไร้พรมแดน” ของไทย ผู้ลี้ภัยชาวไทยใหญ่ที่พักอาศัยและทำงานในสวนเกษตรเหล่านี้ ต้องสูดดมควันจากสารเคมี ต้องใช้น้ำดื่มและน้ำใช้ที่ปนเปื้อน รายงานเปิดเผยว่าสารเคมีเหล่านี้ทำให้มีผู้เสียชีวิตหลายรายในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะโรคทางเดินหายใจ

รายงานระบุถึงการที่ผู้ลี้ภัยชาวไทยใหญ่ไม่ได้รับการคุ้มครองป้องกัน และเรียกร้องให้รัฐบาลไทยเชิญให้คณะข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติและอพช. อื่นๆ เข้ามาสำรวจ ให้การคุ้มครองและช่วยเหลือผู้ลี้ภัยชาวไทยใหญ่ในประเทศไทย

ชาวไทยใหญ่เรียกร้องประชาคมนานาชาติให้ร่วมรณรงค์ต่อต้านเขื่อนสาละวิน

ชาวไทยใหญ่เข้าร่วมการประท้วงธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) ซึ่งจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2543 ที่จังหวัดเชียงใหม่ แม้ต้องเสี่ยงกับมาตรการด้านความปลอดภัยที่เข้มงวด ทั้งนี้เพื่อคัดค้านการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่บนแม่น้ำสาละวินในรัฐฉาน

แม้ว่าธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียจะชะลอการให้ทุนทุกประเภทกับประเทศพม่าตั้งแต่ปี 2530 แต่ยังคงให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและส่งเสริมการลงทุนภายใต้กรอบการพัฒนาเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โครงการสร้างเขื่อนในแม่น้ำสาละวินก็เป็นส่วนหนึ่งของกรอบโครงการดังกล่าว

การสำรวจพื้นที่สร้างเขื่อนท่าช้างทางตอนใต้ของรัฐฉาน ยังคงดำเนินไปตลอดทั้งปี 2543 บริษัท MDX ซึ่งเป็นบริษัทผู้สำรวจจากประเทศไทย ปฏิบัติงานภายใต้การรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดของทหารพม่า พื้นที่สร้างเขื่อนตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีการสู้รบกับฝ่ายต่อต้านอย่างเข้มข้น และรัฐบาลทหารก็ยังคงละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่อย่างรุนแรง มีการบังคับโยกย้ายประชาชนอย่างน้อย 300,000 คน ผู้ลี้ภัยที่หลบหนีจากพื้นที่ในเขตน้ำท่วมแล้วให้ฟังถึงความทารุณที่กระทำต่อชาวบ้านกว่า 60 คน ทั้งที่เป็นผู้หญิงและเด็ก ในขณะที่ทหารผลักดันให้ประชาชนออกจากพื้นที่ต่อไป

แผนการสร้างเขื่อนซึ่งมีความสูง 188 เมตร และใหญ่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังคงถูกเก็บเป็นความลับ นักลงทุนหวังว่าการลงทุนจากโครงการนี้จะได้รับการสนับสนุน ก่อนที่จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเผยให้เห็นผลกระทบอย่างมหึมาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อคนพื้นเมืองหลายล้านคน

เนื่องจากไม่มีช่องทางประท้วงอย่างเปิดเผยในพม่า ชาวไทยใหญ่จึงต้องแสดงเสียงต่อต้านเขื่อนโดยผ่านเวทีระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ นอกจากการประท้วงที่การประชุมของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียแล้ว ชาวไทยใหญ่รวมทั้งสมาชิกคนหนึ่งของเครือข่ายปฏิบัติการสตรีไทยใหญ่ ได้เข้าร่วมการประชุมในประเทศไทยเมื่อเดือนมิถุนายน 2543 เพื่อจัดตั้งเครือข่ายระดับภูมิภาคเป็นเครือข่ายแรกเพื่อต่อสู้กับเขื่อนและคุ้มครองลำน้ำทั้งหลายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รายละเอียดเพิ่มเติม โปรดดู www.orchestraburma.org